Ч. 155. Львів, Субота, дня 13 (26.) липня 1902. Річник VI.

Передплата на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1·70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублїв або 36 франків
на пів року	8 рублїв або 18 франків

Поодиноке число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска« — З Руслановнх псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Реформа духовної рус.-кат. семинариї.

(+) Від якогось часу появляють ся в ріжних дневниках всякі вісти про намірену реформу духовної руско-католицкої семинариї у Львові, яку заповів ще ВПр. митрополит Шептицкий в своїм архиєрейскім посланію, обнявши керму митрополії. Не хочемо вдавати ся в оцїнку сих ріжнородних вістий, які появляли ся звичайно в польских дневниках, а відтак находили приют в »Ґалїчанїнї«, раз про добровільну димісию теперішних настоятелїв, то знов про візванє з гори до такої димісиї, не хочемо входити в те, о скілько вірні є вісти про ріжних кандидатів-наслїдників, які звичайно треба приймати яко виплив бажаня дотичних личностий, але висловимо тут деякі свої думки в сїй справі.

Се річ неперечна, що від десятків лїт відчувають міродайні духовні власти потребу реформи духовної семинариї. Устрій сеї інституциї для вихованя і образованя руско-католицкого клиру відносить ся ще до часів Йосифа II, отже кінця XVIII ст. Само-собою розуміє ся, що не може він відповідати потребам і вимогам нинїшної пори, а вимагає змін в ріжних напрямах.

Вже саме материяльне положенє настоятелїв семинариї, яке могло бути відповідним в XVIII або на початку XIX ст., не може вистарчити в XX ст. Се було причиною, що значна часть настоятелїв була приневолена глядїти ще иньших занятий поза мурами семинариї і відривати ся від головної а вельми трудної своєї задачі. На потребу поправи материяльного положеня семинарицких настоятелїв звертали рускі посли увагу мінїстра просьвіти в буджетовій комісиї, однак мінїстер скарбу не хотїв відчинити державної мошонки.

Тимчасом така важна і трудна задача, як вихованє і образованє молодого клиру вимагає, щоби настоятелї в цїлости пожертвували ся сему заводови, щоби жертвували всї свої сили і здібности, весь свій час, буквально жили для сеї інституциї. Але сего ще не досить, щоби настоятелї весь час проводили з питомцями, мали нагоду пізнати їх прикмети, вдачу, наклонности, кермувати ними в ріжних хвилях і обставинах, як мати, виховуючи дїти, не спускає їх з ока анї на хвилю. Треба також, щоби настоятелї мали здібности, снагу і хист виховувати і образувати молодий клир. Повинні се бути не лише теольоґічно але й загально образовані люди, обізнані з новочасними струями житя, ревні апостоли нашої руско-католицкої церкви і обряду, щирі і вірні сини матери-Руси, але також справдешні приятелї молодїжи, добрі єї порадники і керманичі, бо лише такі зуміють виховати примірних і ревних руских душпастирів, виобразувати молодий клир відповідно теперішним вимогам теольоґічного і всесьвітного знаня, зуміють узброїти молодий клир проти всяких пошестий, виобразують справдешних приятелїв, порадників і провідників руского народу. З сего виходить, що не можуть бути настоятелями люди зацофані, некультурні, люди, що не знають сьвіта і новочасних обставин, що дізнавши всяких невзгодин стали мізантропами або лише з самолюбивих понук вважали би настоятельство лише драбинкою до почестий і вигод. Але не можуть і не повинні настоятелями бути люди, що лише поверховно зачислюють ся поміж членів руско-католицкої церкви і руского народу, а в дїйсности мріють про єдиноспасительную білокаменную матушку і сьвятїйший синод і лише фарисействуючи юдействують і юдействуючи фарисействують. Кандидатури таких ноторичних Мишковских, д-рів Литвиновичів і їм подібних, форитовані москвофільскими кругами спершу в польских дневниках, а відтак переношені хитро на стовпцї »Ґалїчанїна«, не можуть входити навіть під розвагу. Нехай они із своїми поглядами і змаганями ідуть »в свой Суздаль«, як каже наш лїтописець. Ми певні, що ВПр. Митрополит, приступаючи до реформи семинариї, поведе її для добра і слави руско-католицкої Церкви і руского народу.

Польске „ceterum censeo".

При всякій нагодї наші польскі шовінїсти повтаряють тепер своє бажанє і грозьбу: кольонїзувати Русь Мазурами! Се вже стало польским »ceterum censeo«, поза яким не бачать иньшого способу свого пожитя і дїяльности у східній Галичинї.

Як звісно, до сеї цїли ведуть також рентові оселї, веде проєктований закон про бюра посередництва працї, против яких рускі посли бороли ся всїма своїми, на жаль, дуже скромними силами. Але сї почини краєвої репрезентациї прикриває так соймова більшість, як і польска праса економічними позорами, підносячи з натиском обставину, що з тих інституций буде міг користати так руский хлоп як мазурский... а промовчуючи очивидно, що за мазурским буде стояти цїла фалянґа патріотників, які розвинуть приватну ініциятиву і підмогу, вся офіцияльна польска бюрократия і автономія, а супроти руского хлопа она буде поводити ся коли не ворожо і утрудняючо, то на всякий спосіб рівнодушно. Отже видко дїло, кому вийдуть на користь ті »реформи« соймові і против кого они звернені.

Але при иньших нагодах Поляки вже зовсїм не криють ся зі своїм ceterum censeo! і не прислонюють єго жадними позорами сентиментальности, або справедливости. Підносять сей оклик прямо, як боєвий клич. Добру нагоду дали до сего сегорічні селяньскі страйки. Доказаним фактом є, що вивиск рільного робітника перейшов вже був границї людскої гідности і що страйк вибухнув між селянами в Тернопільскім без жадної посторонної аґітациї, елементарно. Навіть польскі демократичні часописи станули по сторонї кривджених мужиків тимбільше, що всюда они поводять ся супокійно і мирно та ставлять мінїмальні, зовсїм справедливі жаданя; що декуди поставили трохи за високу цїну, то лише тому, що виходять з хлопско-жидівскої засади: Як більше зацїнити, то більше зможеш спустити.

Однак польскі Катони і тут підносять своє ceterum censeo! Коли на лихварів гроша є лихварскі закони, є кари гривни і арешту, то на лихварів працї не лише не спадає жадна відвічальність, але їх беруть з усїх сторін в оборону, а против ратуючого ся перед визиском робітника ударяють в дзвін трївоги та дують в трубку алярму і свиставку полїцийного сиґналу. З руским хлопом не мають ті Катони милосердя, в нїкім з них не відозве ся для него почутє справедливости, они ненавидять єго, хотяй від віків жиють тут між ним і кормлять ся єго тяжкою, майже зьвірячою працею. Для них той руский мужик на завадї, бо говорить своїм хлопским язиком, бо любить свій церковний обряд, бо єще завсїгди він чепить на тих плїдних просторах східної Галичини, де ті Катони так раді би вже чим скорійше утворити польску... імперию.

Замітною річию є, що »Ґалїчанїн« немов не бачить сего і в справі селяньских страйків занимає крайне підступне і нечесне становиско. Ось вчера з нагоди статї »Przegląd-у«, з якою познакомимо наших читачів в слїдуючім числї, кацапский орґан ставить і Богови сьвічку, бо каже на початку статї: »Никто не станетъ отрицати того факта, що въ многихъ окрестностяхъ восточной Галичины помѣщики и посесоры имѣній, пользуючись бѣдностью населенія, давали ему за полевыи роботы крайне низкую плату. Въ то время однако дворы значительно повышили цѣну за пасовиско и за дрова, т. е. за вещи, безъ которыхъ крестьянинъ не можетъ существовати. То обстоятельство *оправдываетъ крестьянскіи стрейки и никто не можетъ вмѣнити крестьянамъ во зло*, що они требуютъ повышенія заработной платы. То требованіе помѣщики и посесоры должны приняти во вниманіе и войти съ крестьянами въ добровольное соглашеніе. Съ другой однако стороны и крестьяне должны при стрейкахъ поступати осторожно и мудро именно-же, они не должны дати повода къ безпорядкамъ и насиліямъ, а тѣмъ самимъ къ вооруженному вмѣшательству жандармовъ и войска«... і чортови огарок, бо кінчить сю статю словами: »Кто знаетъ силу польской шляхты въ Галичинѣ и »шляхетского банка«, которому Przegląd поддаетъ вышеприведенный проектъ, тотъ пойметъ, що содержащаяся въ томъ проектѣ угроза не есть пустымъ звукомъ. Потому мы считаемъ долгомъ патріотизма призвати крестьянъ къ спокойному и мудрому поведенію во время стрейковъ и къ осторожному отношенію къ агитаторамъ, къ которымъ можно примѣнити пословицу: »голый розбою не боится«.

Отже против самого проєкту »Przegląd-у« не виступає »Ґалїчанїн«, бо се єму »не надо« супроти своїх можливих союзників і протекторів, але за те нїби то з »патріотичного обовязку« остерігає при кінци перед тим, що на початку признав зовсїм справедливим.

(Конець буде).

З другої півкулї.

IV. Відпись справозданя ц. і к. консуляту в Курітибі.

дня 31. грудня 1900. ч. XI до хвальної амбасади в Петрополїс (Ріо Жанейро).

В прилозї маю честь предложити найсмирнїйше статистику еміґрацийного руху в Паранї в р. 1900. Після сего еміґрация з нашої держави сюда в другій половинї року майже зовсїм устала. І замовкли також поголоски про сподївані

нові партиї, яких повно було до кінця 1899. р. в цілім краю. Сю подію можу лише з вдоволенєм зазначити. Мої причини задля того містять ся в справозданях, які я мав нагоду в сім предметі предложити Вашій Високоблагородности в протягу року. Хочу їх тут зреасумовати. Пан ґубернатор, який від 25. лютого засідає в уряді, поставив собі головною задачею, упорядкованє зовсім а зовсім знищених фінансів держави, а се виключає всяку кольонізацийну роботу, бо она получена з видатками. Тим вже опреділенє єго становиско в сїй справі. Кольонії мають головну недостачу, брак всяких доріг і се їх спиняє в їх економічнім розвитку; але ся хиба остане незмінена. Задля цїлковитого знищеня дороги до кольонії Кастеляна в надбережних горах, вивандрували звідтам послїдні 33 фамілії зі 120 руских родин, які єї оснували були в р. 1896.[1]) Овочі 2-до 4-лїтної культуральної працї селян мусїли в сей спосіб пропасти.

Тут не дістає поля. В кольонії Ріо Кляро, куди більша часть виселенцїв з двох послїдних лїт удала ся, господарують 2 і 3 родини на однїй пайцї; але *нової землї не відмірюють*. Задля принятя нових чужих поселенцїв *нїчо не поставано*. Правительство не має жадних средств для істнуючих кольоній і жадних средств задля дальшого веденя кольонїзациї, напротив тепер вже забирають ся до кольонїстів, щоби они ратували фінанси. Іменно правительство стягає з них запавші рати купна землї[2]) і то з таким поспіхом і безглядностию, що богато довжників дотикає се тяжко, бо в кольонїях панує найбільший недостаток гроша.[3]) Певно що не ошибну ся, коли принимаю, що в тих громадах в Галичинї, які вислали сюди кольонїстів, знають добре сї відносини, а не менше також кроваві подїї, які збули ся сего року на сих кольонїях, бо про то селяни вносили жалобу до тутешного уряду, про те пишуть також певно до дому. До того старає ся також виходяча тут Gazeta polska w Brazylii повідомляти про се вітчину; она, здає ся, поставила собі за задачу клеймити всї ті кривди параньских поселенцїв. Єї справозданя донесли на жаль лише дїйсні подїї!

В Ріо Кляро підкомісар полїциї підприняв справдїшний, розбійничий нахід та наложив на кольонїю правдивий стан облоги, який тревав цїлі тижнї і уступив після найенерґічнїйшої реклямациї нашого уряду. Сей шалїй упав при тім від кулї, якою вцїлив єго селянин в самообороні, приведений до розпуки. В Жанґадї пяна шайка жовнїрів під проводом свого офіцира напала ночию смирно зібраних в однїй хатї селян і при тім убила двох людий, а трех тяжко покалїчила. Реклямация задля відшкодованя фамілій ще веде ся. В Люценї на десять наших кольонїстів напали дикі індияни і побили їх на смерть. Від 1896 був се вже третий напад, а мимо того правительство не підприняло нїчого задля охорони поселенцїв.[4]) В Ребукас[5]), робітники занятї при зелїзници, — але між якими припадково в критичнім дни не находив ся жаден австрийский горожанин, — за те, що підприємця будови, який від місяцїв не виплачував їм зарібку, зловили і примусили єго робити при воженю землї і голодувати разом з ними, дістали нагороду шаблями полїциї, прикликаної з Куритиби. *Сей образ тутешних кравевих відносин безпечности і права* я міг би ще дальше розвести докладами про менше тяжкі жалоби, особливо задля вопіючих нарушень посїлостий кольонїстів Бразилїйцями, але менї видають ся вже наведені факти досить характеристичними; що відомости про се мусять подїлати відстрашаючо на нашого хлопа що-до єго охоти вандрувати сюда, се ясно як на долони, і я склонюю ся приписати сїй обставинї устанє еміґрациї.

(Дальше буде).

[1]) Перенесли ся до Ріо Кляро, а троха до Прудентополїс. — Ред.

[2]) По 500 мільрейсів за льот с. є. 125 гектарів пустинї. — Ред.

[3]) Се безличність жадати грошей, не уможлививши жадного ринку збуту через заведенє відповідної комунїкациї. Гроший в пустинї не викують! — Ред.

[4]) Русини замешкують конець польскої кольонїї Люцени, на границї стану Ст. Катаріни (лїнїї Моему і Іросиму). Відти повинні Русини перенести ся до великої рускої оселї Прудентополїс, де є 10.000 Русинів, або до Ріо Кляро, де є 8.000 Русинів в купі, а нема жадних Ботокудів. — Ред.

[5]) Стация зелїзницї Ріо Кляро-Понта Ґросса. — Ред.

Новинки.

— **Календар**. В суботу: гр.-кат. Гавриїла Арханг.; рим.-кат. Анни. — В недїлю: гр.-кат. Акіли, Юста; рим.-кат. Наталії.

— **З'їзд українсько-руских академиків** у Львові розпочав нинї свої наради при участи близько пів тисячі академічної молодїжи. Краківска ґрупа ще не прибула, бо як раз тепер на краківскім унїверситетї відбувають ся іспити. Віче отворив п. Старосольский гарною промовою, в якій помянув також перші жертви рільничого страйку в Чортківщинї, а присутні повстанєм з місць віддали честь погибшим селянам, борцям за лїпшу долю. По виборі президиї віча, мав п. Косевич 2-годинний реферат про унїверситетску справу і поставив відповідні резолюциї. На сїм покінчили ся ранїшні наради, а пополудни буде дискусия над виголошеним рефератом. Дальший хід нарад після запавшої ухвали буде тайний.

— **Похорони бл. п. Остапа Терлецкого** відбули ся вчера при великім здвигу руско-українськоі публики. Між прибувшими ми бачили послів Барвіньского, Романчука і Коса, представителїв товариств, Соколів в повнім строю і богато місцевих осіб. Мимо вакацийного часу зібрав ся великий гурт молодїжи, який своїми силами скріпив хор »Бояна«, так, що церковні сьпіви вийшли могучо трогаючо. До віддання послїдної прислуги покійному стануло дванайцять сьвящеників, між якими проводили відправу о. митрат Туркевич, о. кан. Чапельский і о. дек. Шухевич. Два вінцї з червоними лентами, від Тов. ім. Шевченка і від д-ра Федака та єго родини украшали домовину, за якою поступала непотїшена сестра небіщика, котра зі своїми нелїтними дїтьми утратила в нїм кормителя і опікуна. Над могилою промовив сердечними словами о. кан. Чапельский, вказуючи на те, що перед престолом Всевишнього не будуть нас питати ся за наші переконаня, наші відомости і теориї, але за наші добрі дїла наміри і мисли. А небіщик в тім зглядї зможе певно виказати ся чистим і хвальним сьвідоцтвом, бо через цїле житє ішов з непорочним характером, високою ідейностию, горячою любовю і невичерпаним посьвяченєм для других, невсипущою робучостию і ангельскою лагідностию. Свою щиру і теплу промову о. Чапельский закінчив завзивом родини і всїх присутних, а особливо молодїжи, щоби віддаючи почесть покійникови, вступали в єго слїди високих моральних чеснот. Відтак промовляв іменем Тов. ім. Шевченка проф. Олександер Колесса і своєю гарною, поетичним полетом навіяною бесїдою, — сам тронутий розчутлив до слїз слухачів. Наконець заняв слово п. Микола Ганкевич в імени социялїстів і виголосив палку, одушевлену бесїду в честь заслуг покійника коло поступу і знаня серед нашої суспільности і знов викликав сльози одушевленя, коли зложив завіт на домовинї невтомимого каменяря, що оставші не зложать доти того молота, з яким він ішов через своє житє, доки єго памяти не зможуть почтити у вольній сьвітлій і щасливій Українї.

— **Рільничі страйки**. В Гусятиньскім повітї вибухнув ґенеральний страйк у всїх селах, бо навіть застрайкувала двірска служба. В Гадинківцях — як доносить »Дїло« — селяни застрайкували проти тамошного дїдича Целецкого, славного русиноїда, що недавно так завзято виступав в соймі проти »Просьвіти« і взагалї проти Русинів Страйк той має характер специяльно полїтично національний, бо коли всюди в повітї жадають 8. снїп, від п. Целецкого жадають 4. снїп і говорять єму се в очи, що єго як русиноїда мусять инакше трактувати. В Гадинківцях арештовано академика Миколу Бабина. Целецкий казить ся — і грозить — але говорять, що не видержить страйку.

В Підбірцях покінчив ся страйк виграною селян. Денна платня робітника буде виносити 60 кр.

— **Відозва „Селяньскої Ради“ у Львові.** § 2. пат. Йосифа з лютого 1784. р. нормуючий записи в книгах метрикальних, каже так: Testes vero debent, si scribere sciant, se semper propria manu inscribere. (Сьвідки, що уміють писати, обовязані є, всегда власноручно підписувати ся). Видїл »Селяньскої Ради« у Львові звертає ся отже з зазивом до всїх Всч. Отцїв духовних пов. львівского і до всїх Русинів, щоб виконували то право цїсарске, а отцї духовні щоб селянам предкладали книги метрикальні до впису їх імен, а селяни щоб держали ся припису цїсарского. — Наведений параґраф

Ярослав Окуневский.

Листи з чужини.

В Єгиптї.

V.

Мій драгоман узяв повозку і перед сходом сонця рушили ми на лївий берег Ніля до села Ґізеґ[18]). Сегодня зібрав ся я дивитись на Єгипет історичним оком на »Гака-птаг« — дім слави бога Птаг — на арабске Маср та на біблїйне Мізраім.

Шлях пречудний, рівний, мурований в тїни галузистих сикомор. Се аллея Шубра, місце прогульок каірскої haut volée. Потім губить ся той шлях в піску пустинї Лїбійскої. Метелиця піскова засипає дорогу, так що для охорони треба було мур провести.

Вже здалека побачили нас бедуїни. Харкотливим голосом витають они нас. З усего їх харкотаня чує Европеєць лише слово »бакшіш« (заробок). Се перше слово, яке Европеєць почує, ступивши в Ориєнт, і се чародїйне слово жужчить і бренчить в ухах, як завзята комаха всюда, де тілько поступиш ся. Сї бедуїни мають привілей на провідників. У них треба конечно окупитись.

Недалеко від того місця, де тепер стоїть Каіро, славилась перед шістьма тисячами років столиця Мемфіс. Тут панували могучі фараони. Сьвітлі ученї, котрих трактати фільосовскі, астрономічні та медициньскі, ми тепер уміємо читати і розуміти, від коли Шамполіон та Лепсіюс відкрили тайну ґієроґлїфів, мали тут свої унїверситети. Тут на сїй земли вперше повстала наука про єдиного бога сотворителя вселенної Амона. Раг або Птаг, обявляючого ся в трійци Озіріс, Ізіс та Горус. Озіріс то ідеалїзация безсмертної мужескої сили творчої, Ізіс — персонїфікация вічно відроджуючої ся, заплїдняючої ся, но вічно непорочної жіночої сили природи. Горус — син їх єдиний — персонїфікация вічного сьвітла і тепла, яке виходить із сонця. Чудове алеґоричне представленє сили природи, що вічно остаєсь під ріжними формами безсмертною. Для простолюдина була, розумієсь, иньша віра, так як буває і в иньших віруванях: ідеальна віра — то одно, а почитанє символів — друге. Апіс, чорний бугай з звіздою на чолї, роджений з корови, запліднений непорочно лучем місяця, був символом Ізіса, а орел, котрий одинокий міг — після віруваня Єгиптян — взноситись до сонця і дивитись в него, був символїчним представником Горуса. В народї, розумієсь, почитались бик, корова та половик яко істинні боги і їм то віддавали честь божу. Тут стояли величаві сьвятинї, посьвячені котрому небудь уявленю вседержителя Амона; »Пе-те-фра« — слуги бога — сьпівали тут свої акафисти, вичисляючи 75 прикмет найвисшого божества.

Все те минулось і щезло з памяти, тілько одна невірна жінка-кокетка лишила по собі на віки лиху славу і покаляла память мужа Путифара, т. є. сьвященика, закривши чесним єго іменем своє каригідне жениханє.

Великі фараони управляли звідси своєю землею, подїленою на 24 повітів, котрі розмірювались наново після кождого розливу Ніля. Над берегом Ніля стояв державний мірник, котрий показував, як за високо прибув Ніль. Після вижини повени виказоної на мірнику, судили фараоньскі уряди, як за далеко розлилась благодатна вода, після того розкладали податки. Зі всїх повітів, в котрих намістниками були звичайно свояки фараоньскі, мусїли в означені днї року з'являтись ґубернатори з чолобитним поклоном. Фараон в великій парадній одежи з тиярою на голові, окрашеною білими струсовими перами, символом правди, та головою змиї урсуса, яко символа мудрости, з жезлом та канчуком в руках, знаками власти, приймав їх сидячи на престолї, в головах котрого сьвітилось лїтаюче сонце.

З старого города Мемфіс не осталось нї слїду. Тілько денеде можна припадком подибати забудовані в мошеях або приватних домах останки давних сьвятинь, капіталї і т. и. Остало

нічого не згадує о язиці книг метрикальних. Тому Чехи пишуть по чески, Німці по німецки, а Угри по угорски. Так само і ту вписи треба писати по руски, бож се є зізнаня сторони, і ту мають право жадати сторони впису по руски. — Виділ »Селяньскої Ради« у Львові: *о. Ганицкий, о. Гірняк.*

— **В »Рускій Бурсї в Новім Санчи«** в II. курсї шкільнім на 52 бурсаків дістало 6 поступ відзначаючий в науцї — 39 добрий, 4 поправку, а 3 поступ недостаточний. З тих бурсаків 10 здало вступний іспит до ґімназиї.

— **В католицкій колись Франциї** закипіла тепер скажена ненависть до католицизму. Францускі масони і лїберали осягнули свою цїль, бо правительство видало закон проти конґреґаций. Вчера пополудни минув остатний речинець назначений конґреґациям до замкненя шкіл. Більшість конґреґаций піддала ся добровільно розпорядженю правительства, але богато жіночих монастирів заявило, що добровільно не уступлять. Християньскі дневники La Croix і Dillon візвали населенє до протесту проти зарядженя правительства. В наслїдок того відбули ся вчера в Парижи бурливі віча, по яких прийшло до демонстраций а навіть і проливу крови. Социялїсти розпочали бійку з католиками, в якій одного з сьвящеників ранено тяжко ножем.

— **Вистава домашного дробу і кріликів** відбуде ся в Ярославі в днях 7. і 8. вересня с. р Зголошеня до 18. серпня.

— **Довголїтний**. В Пістини коло Косова помер недавно гуцул Гнат Чужак в 120. роцї житя. В передодень своєї смерти Чужак був зовсїм здоров і ходив до лїса по дрова Чужак добре памятає Довбуша, бо служив в єго ватазї.

— **Пропав лист і листонос**. Почтовий возьний Карло Сохацкий у Львові заступав від кількох днїв одного з листоносів. Почавчера Сохацкий десь пропав, а торбу з недорученими ще листами лишив дома. Жена Сохацкого донесла дирекциї почти, що єї муж згубив один з поручених листів і утїк зі страху перед карою. Вчера Сохацкий повернув до дому, але так ослаблений, що мусїли єго завести до шпиталю. Слїдство викаже, чи в сїм случаю має ся дїло з дефравдациєю, чи нї.

— **Про хмароломи в Київі і Відни** доносять: В Київі настала була в недїлю о 1. год. 15 мін. в полудне страшна туча, зробило ся темно якби серед ночи і зачало сипати градом, а відтак настала злива, як би то був хмаролом. В однїй хвили Троїцка площа виглядала якби одно велике озеро, а на хідниках на Хрещатику (найперша улиця в Київі) стояла вода на півтона аршина високо. Вода позаливала богато пивниць і помешкань в сутеринах, а хто звідтам не міг борзо втечи, утопив ся. Так згинуло 15 людий О 9. год. вечером настала була нова туча. Одна і друга наробили страшенної шкоди. На зелїзницях київско-воронежскій і київско-полтавскій треба було рух поїздів спинити, бо вода попе ривала шляхи. — Також і у Відни була туча з хмароломом. Кладовище на Шмельцу залила була вода, а звідтам сплинула в долїшні части міста з такою силою, що позаливала сутерени і пивницї. В однім домі утопила ся дитина. Перон на двірци західної зелїзницї стояв під водою. В наслїдок перерви руху трамваю електричного станули були вози трамваєві один за другим рядом так довгим, що треба було пішки іти здовж не цїлу чверть години. При однїй улици завалила ся також часть дому.

— **По американьски**. В місточку Мон Морі в державі Іллїноа в півн. Америцї померла жена фармера Жона Зеберта. Коли сусїди зійшли ся на похорони небіжки, замітили, що в сусїднїй кімнатї муж покійної цїлував ся з молодою вдовою по своїм братї. Сусїди бачили їх разом ще за житя покійної, але тепер перед маєстатом смерти згіршило їх таке соромне поведенє фармера. По короткій нарадї ухвалено вигнати обоїх в поле, обілляти мазею і обсипати пірем. Так і зроблено, а вкінци прогнано обоїх поза оселю.

— **Самоїздом небезпечно їздити** підчас тучі, як ось показує отся нещаслива пригода. Пруский інжінер Роберт Гільберт вибрав ся був онодї зі своїм товаришем з Будапешту Бушіцом на самоїздї до Дердашки і Дренкови. В дорозї захопила їх сильна туча. Грім вдарив в самоїзд в однїй хвили настав вибух бензини в кітлику при моторі. Бушіца забило намісци а Гільберта попарила бензина так сильно, що ледво чи буде жити.

— **Польский жид.** Вшехпольске »Słowo pol.« поставило собі за цїль спольщити всїх жидів, що то їх підчас спису населеня урядово а поневольно вписують яко Поляків. В тїй цїли в згаданій ґазетї є постійна рубрика, де під заг. »Н. К. Т.« вичисляють всї жидівскі фірми, які підписують ся по німецки.

На одну з таких заміток »Słowo pol.« одержало отсе спростованє: »Szanowny Redakcyi! W numer 357 »Słowo Polskie« napisany jest namni bardzo niładny kawałyk „H. K. T.“ Ali ja sobi pomiszłałym, co polski przysłowi powi: Niech każdy zamiata lepij na swoje szmieci, Towarzistwy strzylecki na Kurkowy ulicy mana swoje kamienicy przyczypiony dzwunek, a napisanu jest tam złoty litery: Hausglocke, a głos ten dzwunek nikomu nie razi. A naszy polski ogrodniki we Lwowi sadzum hakatisticzny ruży Fürst Bismarck i Kaiserin Augusta Victoria, a zapachy takży nikomu nie razi. A nacu ma komu razicz moi firmy moussirender Getränke? Proszy o łaskawy umiszczeni moje sprostowani w imi mego honoru i moje firmy splamiony przyd lwoski publicznoszczi. Z wielgim poważanim. Josef Pordes«.

— **Щаслива мати**. З Загребу доносять, що в селї Батайцїца селянка Лепосавова Йованович привела на сьвіт четверо здорових дїтей: трех хлопцїв і одну дївчину.

— **Електрично виривають зуби в Америцї.** Американьскі дентисти уживають з поводженем електричної струї до знечуленя нервів при вириваню зубів.

— **Відозва**. Вже четвертий рік істнує в Серетї ґімназия, а мимо того, що повіт серетский заселений переважно Русинами, всеж таки учеників-Русинів в тїй ґімназиї лиш невеличка горстка, бо ізза недостаточного числа сьвідомих інтелїґентних Русинів в повітї нема ще там такої институциї, котра, подаючи шкільній рускій молодежи моральну і материяльну поміч, заохочувала би наших людий, посилати своїх дїтий до висших шкіл і тимто із сьвітла науки, яке ширить заложена ґімназия, не може користати так, як користають з него иньші народности. Тому то педаґоґічне товариство »Руска Школа« за понукою кількох сьвітлих одиниць із Серету і Черновець задумує із слїдуючим шкільним роком заложити в Серетї для ґімназиястів-Русинів бурсу і вже на ту цїль зібрано доси 1100 К. Але що тота сума ще за мала, щоби могла вистарчити на заложенє і удержуванє такого закладу, то підписаний виділ центральний товариства звертає ся до рускої суспільности з просьбою, підперти ласкаво дальшими жертвами так важне для просьвітного розвитку буковиньскої Руси дїло. Всякі датки, хотьби найменші, приймаємо з вдячности і просимо їх надсилати до філїї товариства »Рускої Школи« в Серетї (на руки п. учителя Одовійчука) або до виділу центрального товариства, Чернівцї ул. Петровича ч. 2. Від виділу центрального товариства »Руска Школа«. Чернівцї, 18. н. ст. липня 1902. р. *Антін Клим*, голова. *Сергій Шпойнаровский*, секретар.

— **Ц. к. Дирекция зелїзниць державних у Львові** оповіщує:

З нагоди 300-лїтного ювилею заснованя монастира в Кальвариї Зебжидовскій, буде ся видавати в часї від 30. липня до 31. серпня 1902 включно, богомольцям, удаючим ся до Кальвариї в дружинах що найменше з 20 осіб, білети поворотні 2-ої і 3-ої кляси з 8-дневною важностию по цїнах знижених до всїх поїздів особових (з виїмкою поспішних) в стациях слїдуючих шляхів зелїзничих: Львів (через Підгірє) Кальвария; Хирів (через Н. Санч-Суху)-Кальвария; Осьвенцїм-Скавина; Звардонь-Суха; Сокаль-Ярослав; Пшеворск-Розвадів-Дембиця; Собів-Надбжезє; Мушина-Криниця-Тарнів; Горлицї-Заґужани; Лупків-Нове Загірє; Хирів-Перемишль. — Близші поясненя подають оголошеня, афішовані в містї і на всїх стациях ц. к. зелїзниць державних. Пояснень удїляє також бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних у Львові, ул. Красїцких ч. 5.

— **Дрібні вісти**. У Львові застрілив ся 19-лїтний студент I. року прав Евзевій Топольский з незвісної причини. — З Відня доносять, що галицкий сойм не збере ся на сесию в вересни, але аж при кінци грудня.

Наука, штука, лїтература.

Учитель ч. 14. з дня 20. липня 1902 містить: Фонетичний і психічний розвій мови (конець). — В справі заснованя рускої ґімназиї в Станиславові. — XIV справозданє з дїяльности Інституту Руского тов-а педаґ. під покровом св. о. Николая. — Наука, штука і лїтература. — Оповіщеня і конкурси.

— **Зоря ч. 7.** за липень 1902. містить: Війна Бурів з Англїйцями (з двома ілюстрациями). — Місто Сан Пер (з ілюстрациєю). — Слизькоязика. Заднїпряньска приказка. — Письмо до Редакциї.

Телеґрами.

Відень, 25. липня. Вчера прибули до Ішлю оба премієри: австрийский і угорский, аби здати цїсареви справу з полїтичної ситуациї.

ся в цїлости лиш одно — кладовище міста Мемфіс, піраміди в Ґізе. Нї захланність калїфів, котрі в пірамідах глядали золота та маєтків, нї нове житє, котре в обтесаних ґранїтах бачило лише добрий материял будівляний, не були в силї розлучити того, що споїла рука фараоньских робітників.

Описувати пірамід не стану. Кождий знає їх з рисунків. Поетичні душі описували їх стихами, вплїтаючи тут усякі більше або менше поетичні роздумуваня, — кождий, більше або менше до того покликаний, виливав при сїй нагодї свої чувства. Я скажу хиба, щоби читачам дати понятє о розмірі пірамід, що цїлий храм св. Стефана у Відни може сховати ся в середину піраміди, коли би она була порожною; висока она так, як катедральний храм в Кольонїї. Подібні величні нагробні памятники бачив я лише в Цейльонї над мощами Буди. З того самого релїґійно-культурного сьвітогляду повстали і наші українські могили по степах... Культ померших предків був одним з головних частей старо єгипетского віруваня. Безсмертна душа лучила ся з тїлом, коли суд богів признав померщого праведником. Звідси то і заходи: доховати тїло в добрім станї аж до того часу, коли душа злучить ся з тлїнними останками. Фараони і великі пани ставили собі нагробники величні в видї пірамід.

В Ґізеґ стоять до тепер три піраміди фараонів Хеопса, Хефрена та Микеріна. Кождий з них славить ся »господарем-самодержавцем горішного та долїшного Єгипту, родженим з такої то матери, початої через Бога Амона втїленем бога Горуса“. Тодї, в тих давних часах, — як декуди й до тепер — уважала ся власть наданою просто від Бога. Фараони були просто втїленем божества. Злученє власти сьвітскої і божої в однїй особі, яке лишило ся ще й доси в Хінах, в Японї, ми бачили і в Европі.

Коло мумії Микеріна найдено мумію єго жінки Нітокріс, родом Грекинї з Саіс, як то описує Страбон.

Недалеко пірамід-нагробників стоять тепер розвалини каплиць, в котрих збирали ся свояки та приятелї, — відправляти молебнї за душу усопшого. Недалеко відкрили також гроби та мумії бідаків пролетариїв з Мемфіс, погребаних в скомасованих гробах. Тілько не богато найдено в цїлости їх тлїнних останків. Засушені мумії рубали Бедуіни на кавалки та вживали на топливо...

На піраміду Хеопса, найвисшу, можна вилїзти за пів години досить вигідно при помочи бедуінів-провідників, котрі чоловіка тягнуть і сїпають на всї боки. При сходї сонця вид з сеї піраміди пречудний. Срібна стяжка Ніля веть ся серед сочистої зелени, окружена якби золотими рамами пісковою пустинею Лїбійскою та Арабскою. На границї житя а смерти, зелени а піску, стоїть ще який двацяток пірамід, усяких сьвятинь та ріжнородних памятників.

Тут то, на сих місцях точила ся битва між Наполеоном I а Мурадом-беєм о пановане над Єгиптом 1798. року. Тут мав Наполеон, загріваючи своїх вояків до бою, сказати памятні слова: Songes, que de haut de ces monuments quarante ciécles vous contemplent! (Памятайте, що з висоти сих памятників глядить на вас сорок столїть!).

Оплативши ся за провід та вдоволивши лиш деякі домаганя »бакшіша« і, розуміє ся, спробувавши їзди на верблюдї, котра у непривичного викликує симптоми хороби морскої, вернули ми назад до міста, щоби від тепер посьвятити свій час оглядуваню памяток історичних.

На лївім боцї Ніля серед прегарного огорода взносить ся музей єгипетских старинностий, перероблений на сю цїль з одної палати кедіва. Тут під умїстним проводом нїмецкого ученого Бруґша-паші уміщено і впорядковано все, що відносить ся до старини єгипетскої. Цїле житє-бутє старих Єгиптян встає тут перед нашими очима і все те бє такою вірностию, що аж не хоче ся вірити, щоб усе те, що тут представлено, справдї дїяло ся перед 6.000 роками.

Відень, 25. липня. В міністерстві скарбу почали ся вчера наради відпоручників міністерства скарбу австрийского і угорского в справі безпосередних податків. Дальші наради будуть відбувати ся нині.

Берлин, 25. липня. Vorwärts оголошує тайний обіжник саратовского ґубернатора до начальників поліцийних експозитур в справі хлопских розрухів. Ґубернатор каже уживати всяких средств, аби придавити розрухи і зазначує, що петербурскому міністерству донесено про орґанізацию комітетів для пропаґанди межи сільским народом. Ґубернатор жадає, аби поліция конфіскувала всї письма і книжки.

Льондон, 25. липня. Мимо заперечень дневників, в урядових кругах запевнюють, що дня 8. серпня прибуде король Едвард до Льондону на коронацию.

Париж, 25. липня. Найблизший міжнародний зїзд Товариства Червоного Хреста відбуде ся в Токіо, столиці Японії.

Конкурси.

Товариство »Шкільна Поміч в Коломиї« пошукує від 1. вересня с. р. головного настоятеля до свого Інститута. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домове веденє і надзір над конвікторами, за що він перед Видїлом Товариства відповідає і від Видїлу одержує інструкциї: б) весь час, коли конвіктори дома, перебувати з ними.

За свій труд дістає настоятель мешканє, харч і пранє в Інститутї і 20 К місячно; надто вільно єму удїляти лекций конвікторам за окремою винагородою. Угода обовязує цїлий рік шкільний, вільно однакож з кінцем першого курсу уступити за попереднім двомісячним виповідженєм. Подавати ся можуть абітурієнти ґімназияльні і академики до першої половини ферий (15. серпня) с. р. на руки голови.

Від Видїлу тов. »Шкільна Поміч в Коломиї«.

Коломия дня 4. липня 1902.

С. Недїльский голова — *Іван Білик* писар.

В бурсї, удержуваній станиславівскою філією »Руского Товариства педаґоґічного« найде поміщенє в роцї шкільнім 1902/3. 30 учеників рускої народности, учащаючих до шкіл публичних в Станиславові. Приняті дістануть в бурсї мешканє, харч, опал, сьвітло і належитий догляд, натомість кождий з них мусить мати 1 подушку, 1 ковдру або коцик, 6 пар біля, 6 хустин до носа, 6 пар шкарпиток або онучок, 2 пішевки 2 простирала на сїнник а 2 під ковдру, 2 пари чобіт або черевиків, відповідну одїж і книжки. — Оплата виносить 16 до 24 К місячно платних з гори готівкою. Крім того кождий ученик платить 2 К на рік за зужитє інвентаря і 1 К місячно за пранє біля.

Поданє о принятє треба внести найдальше до 15. н. с. серпня с. р. до видїлу філії »Руского Товариства педаґоґічного« в Станиславові на руки п. Прокопа Рибчука, професора ґімназиї в Станиславові, ул. Пелеша ч. 24. До поданя треба долучити: 1) послїдне сьвідоцтво шкільне, 2) сьвідоцтво хрещеня, 3) декларацию що-до висоти місячної оплати. Петент має виказати ся, що єсть членом »Руского Товариства педаґоґічного« або вступити в члени, надсилаючи вписове 1 К і річну вкладку 1 К. Первеньство в принятю будуть мати вихованцї бурси з попередного шкільного року, що мали перший степень і не залягають з оплатою. Опізнених подань не узгляднить ся.

На відповідь треба долучити до поданя карту кореспонденцийну за 5 с.

В Станиславові в липни 1902.

Видїл станиславівскої філії „Руского Товариства педаґоґічного“.

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Найславнїйша проґрама!

від 16. до 31. липня 1902.

При співучасти військової музики 30. п. п.

1) **Марш**. 2) **Увертура**. 3) **M. Sinne**, субретка. 4) **Gotham i Stearson**, американьскі акробати. 5) **Harold**, тресура псів. 6) **Lanzetta**, імітатор Otero і Fougere. 7) **Ariel i Loube**, комічні циклїсти. 8) **Орхестра**. — Реклямоґраф. 9) **Lolla Lloyds**, субретка. 10. **Nadrage**, комічний черевобесїдник. 11) **Marigold's**, анґлїйскі сьпівачки і дансерки. 12. **Американьский біоскоп**. Найновійша траґедия американьска **Жертва алькоголїзму**.

Що дня о 8. год. вечером велике представленє. В недїлю і сьвята два представленя. Що пятницї **High-Life** представленє. Білети вчаснїйше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Начерки

Олекси Кузьми

I. том

можна набувати в Ставропигійскій Книгарни у Львові по цїнї 2 К за гарно оправл. примірник. (з почт. пересил. о 45 сот. більше).

Найновійший твір

Л. Лопатиньского

„ПАРАЦЯ“

комедия в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Читайте! Читайте!

Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просьвіти“ бажаючи, щоби в кождій руській хатї находили ся Твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. **„ПОЕЗИЇ Т. ШЕВЧЕНКА“**. Книжка, оправлена в полотно з золоченими витисками, може бути найгарнїйшою окрасою руських хат. Папір велїновий, формат на взір европейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тілько за надісланєм **2 кор. 30 сот.** на адресу: **КАНЦЕЛЯРИЯ »ПРОСЬВІТИ« у ЛЬВОВІ** (Ринок ч. 10.).

Розклад поїздів зелїзничих обовязуючий від I-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-европейского).

Поїзд посп.	Поїзд особ.	приходить о годинї	до Львова
		6·10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня
		6·20	з Чернівцїв (Іцкан, Галацу), Чорткова
		6·50	з Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.
		7·45	з Янова
		7·40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче
		8·00	„ „ на дв. головний
		8·10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		8·15	з Сокаля, Рави рускої
	1.35	8·50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина
		10·25	з Ряшова, Любачева
		11·55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)
		1·10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава
		1·23	з Янова
	2·20		з Підволочиск, Копичинцїв на дв. Підз.
	2·35		„ „ на дв. голов.
		3·14	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.
		4·40	з Самбора, Стрия, Сколього (1/5 – 30/9)
		5·11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.
		5·35	„ „ „ на дв. голов.
	1·45	5·40	з Чернівцїв, Іцкан
		5·50	з Кракова
Ніч			
		6·00	з Сокаля, Белзця і Любачева
		8·04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		9·12	з Брухович (15. мая до 14 вер. в нед. і сьв.)
	12·15	9·20	з Чернівцїв, Букарешту
		9·25	з Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)
	8·40 2·31	9·50	з Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Розвадова
		10·03	з Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед і сьв.)
		10·02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. [illegible]
		10·20	„ „ „ на дв. голов.
		10·50	з Лавочного (Пешту) Хирова Калуша
		3·14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче
		3·35	„ на дворець головний

Поїзд посп.	Поїзд особ.	відходить о годинї	зі Львова
		6·25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
	1·55	6·30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	2·09	6·43	„ „ „ дв. Підзамче
		6·35	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
	8·30 2·55	8·40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
		9·00	до Лавочного, Хирова, Калуша
		9·15	до Янова
		9·50	до Белзця, Сокаля, Любачова
		10·30	до Чернівцїв, Потутор
		10·40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
	2·40	10·57	„ „ дв. гол.
		1·25	до Янова від 1. мая до 15. вересня в недїлю і сьвята
		2·15	до Брухович від 15 мая до 14. вересня в недїлї і сьвята
		3·05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
		3·15	до Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.
		3·26	до Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.
		3·30	до Ряшева, Хирова, Любачева
Ніч			
		6·10	до Станиславова, Жидачева
	12·45	6·20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
		6·30	до Янова від 1. мая до 15. вер. будні дни а від 16 вер. до 30 цьвіт. 1903. щоденно
		6·35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
		7·10	до Сокаля і Рави рускої
		8·16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
		8·25	до Перемишля
		9·00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець
		9·20	„ „ дв. Підзамче
		10·05	до Янова від 1. мая до 15. вер, в нед. і сьв.
	2·51	10·30	до Іцкан, Чорткова
		11·00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
		11.10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11·32	„ „ дв. Підзамче
		4·15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5·50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

Час середно европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут, а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних (ул. Красїцких ч. 5.) удїляє пояснень в справах зелїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї.

Видає і відповідає за редакцию **Лев Лопатиньский**.

З друкарнї В. А. Шийковского.